

Назва дисципліни	Основи соціально-економічних досліджень
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Юськів Богдан Миколайович
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://rshu.edu.ua/kafedry-fdkmttf/kafedra-etub/sklad-ketub/121-personalii/1219-yuskiv-bohdan-mykolaiovych
Е-mail викладача:	yuskivb@ukr.net
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи соціально-економічних досліджень» є ознайомлення студентів з основними методологічними принципами соціально-економічних досліджень, його понятійним апаратом, а також набуття ними практичних навичок роботи зі збору й аналізу відповідних емпіричних даних.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи соціально-економічних досліджень» є:

- вивчення основних особливостей використання соціологічних досліджень в економіці та бізнесі, зокрема в Україні;
- знайомство зі структурою і процесом проведення соціально-економічних досліджень;
- вивчення методів збору та аналізу інформації соціально-економічного характеру.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка та освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика» РДГУ дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетенції:

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен вміти:

P5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

P7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки

P9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави

P11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

P24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Передумови вивчення дисципліни «*Основи соціально-економічних досліджень*»: відсутні.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- формування почуття задоволення від пізнання нового;
- усвідомлення розширення власних перспектив у плані знайомства з дійсністю, відкриття невідомих сторін оточуючої дійсності – закономірностей творчості;
- формування стійкої тенденції до продовження креативної діяльності;
- вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності, артистизму);
- мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «*Основи соціально-економічних досліджень*» може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у Робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;
- виконання диференційованих завдань;
- підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв’язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо;
- виконання творчих завдань, передбачених дисципліною.

Перелік тем

1. Виникнення і розвиток соціології бізнесу
2. Суб’єкти підприємницької діяльності та соціально-економічні функції бізнесу
3. Бізнес у перехідному суспільстві: основні соціально-економічні ознаки
4. Програма і етапи дослідження
5. Основні теоретичні процедури
6. Основні дослідницькі стратегії
7. Вибірковий метод в соціологічних дослідженнях
8. Збір, обробка і аналіз даних
9. Аналіз існуючих даних (документів)
10. Спостереження
11. Масове опитування. Інтерв'ю і анкетування

12. Експеримент
13. Спеціалізовані методики в соціологічних дослідженнях
14. Поняття вимірювання
15. Елементарні поняття статистики та графічна інтерпретація емпіричних залежностей
16. Середні величини і характеристики розсіювання значень ознаки
17. Статистичні взаємозв'язки та їх аналіз

Рекомендована література

Базова

1. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Рівне : РДГУ : Інститут соціальних досліджень, 2008. 231 с.
2. Ворона В.М., Пилипенко В.Є., Тарасенко В.І. Економічна соціологія: Навч. посіб. К., 1997.
3. Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. Методологія соціально-економічного дослідження. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
4. Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально-методичний посібник. Херсон: Гілея, 2013. 84 с.
5. Лукашевич М., Туленков М. Соціологія: Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2011. 407 с.
6. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. К., 1996.
7. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 270 с.
8. Пилипенко В. Є., Шевель І. П. Соціологія підприємництва. К.: Європа, 1997.
9. Рабочая книга социолога. М.: Наука. 1983. 510 с.
10. Тихомирова Є. Основи соціології: Підручник. Рівне: Перспектива, 2006. 333 с.
11. Ядов В.А. Социологическое исследование: Методология, программа, методы. М., 1987.

Допоміжна

18. Гіденс Е. Соціологія. К.: Основи, 1999. 726 с.
19. Єременко В.Г. Основи соціальної економіки. К.: МАУП, 1997.
20. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. К.: МАУП, 1999.
21. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. К.: МАУП, 2002. 248 с.
22. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. Львів: Кальварія, 2003. 544 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека РДГУ. URL: <http://server.rdgu-dkm.rv.ua/library/>.
2. vipreshebnik. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/>.
3. Буковинська бібліотека. URL: <https://buklib.net/books/21875/>.
4. osvita.ua. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/.
5. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>.
6. Сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.com.ua>.
7. Он-лайн бібліотека для студентів. URL: <https://www.twirpx.com/>.
8. Додаток Google AdWords. URL: <https://ads.google.com>.
9. Законодавство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
10. Бізнес-портал: <http://www.buziness.info>.
11. Загальноекономічний глосарій : <http://www.ssu-ekonomika.net>.
12. Інтернет портал для управлінців: <http://www.management.com.ua>.

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання*	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК2	Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	P24	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
ЗК10.	Здатність бути критичним і самокритичним.	P24	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
ЗК11.	Здатність приймати обгрунтовані рішення.	P5	Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обгрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
СК1.	Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.	P11	Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
СК4.	Здатність пояснювати економічні та	P7	Пояснювати моделі соціально-економічні	МН1 МН2	МО2 МО6

	соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.		х явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки	МН3 МН4 МН6	М08 М10
		P11	Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	М02 М06 М08 М10
СК5.	Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	P9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	М02 М06 М08 М10
СК8.	Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин	P5.	Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	М02 М06 М08 М10

* МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань); МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** М01 – екзамен; М02 – усне або письмове опитування; М03 – колоквиум; М04 – тестування; М05 – командні проекти; М06 – реферати, есе; М07 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; М08 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; М09 – захист лабораторних і практичних робіт; М010 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Основи соціально-економічних досліджень»

Поточне тестування та самостійна робота						Заліз	Сума	
Модуль 1								
T1	T2	T3	T4	T5	МКР1			
3	3	3	3	3	4			
Модуль 2								
T6		T7		T8				T9
3		3		3				3
T10		T11		T12				T13

3	3	3	3			
T14	T15	T16	T17	МКР 1		
3	3	3	3	5	40	100

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T3	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T4	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T5	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
<i>Модульний контроль</i>		-	4
T6	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T7	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T8	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T9	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T10	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T11	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T12	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T13	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T14	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T15	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття.	2	3

	Виконання завдань самостійної роботи.	1	
T16	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
T17	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 1	3
<i>Модульний контроль</i>		-	5
<i>Залік</i>		-	40
Разом:		100	

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)		
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє			

			зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)		
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка

(бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.